

КОНГРЕСИ И САВЕТОВАЊА

САВЕТОВАЊЕ

ОБНОВА СПОМЕНИКА ГРАДИТЕЉСТВА

ЗАКЉУЧЦИ

На Саветовању конзерватора одржаном у Пироту од 31. маја до 2. јуна 1978. године, посвећеном питању обнове споменика градитељства, на којем је учествовало преко сто конзерватора из свих република Југославије, саслушаних реферата и плодне дискусије, донети су следећи закључци:

1 Под обновом о којој се расправљало на Саветовању, подразумева се конзерваторски поступак усмерен на очување оног што је битно у једном делимично разореном градитељском споменику. Тај поступак има више видова, од анастилозе преко делимичне до потпуне реконструкције, зависно од споменика којем се приступа.

2 Учесници Саветовања констатују да су досадашњи напори усмерени на обнову споменика градитељства у Србији били засновани на начелима која преовладавају у савременој теорији и пракси заштите споменика културе, а која су формулисана и у међународним документима као што су Венецијанске повеља из 1964. године и Препорука УНЕСКО-а о очувању културног наслеђа на националном плану из 1972. године.

3 Свака генерација своје схватање света и историје преноси и на област заштите културних добара, па и градитељског наслеђа, због чега се поставке теоретичара протеклих времена не могу преносити у данашње друштвене услове које обележава друкчији однос према културном наслеђу.

4 Обновa споменика градитељства је поступак који се заснива на темељном истраживању и проучавању свих релевантних елемената битних за утврђивање концепције и избор метода рада. Степен сачуваности споменика и обим података којима се располаже, као и могућност налажења нове намене битно утичу на опредељење о обиму обнове.

5 Анастилозу или делимичну обнову градитељског споменика потребно је предузети у случајевима када се тиме доприноси бољем разумевању споменика или образовању стабилнијих конструктивних целина.

6 Потпуна обнова споменика може се оправдати само онда када се заснива на поузданим и до краја провереним чињеницама и када је чине разложном степеном очуваности споменика и његова могућа намена. При томе подједнако треба водити рачуна о свим својствима споменика: грађи од које је саздан, његовим историјским слојевима, естетској вредности и амбијенту.

7 На обновљеном споменику морају се недвосмислено и речито одвојити изворни и обновљени део. При томе се не би смела нарушити естетска целина споменика.

8 Код споменика са слојевитом историјском структуром избор фазе грађења која ће обновом бити истакнута интерпретација је нашега времена, а заснива се на вредности и обиму сачуваности појединих историјских слојева и споменика у целини, поштовању целовитости споменика и његовој функцији. Презентација историчности мора осигурати аутентичност и читкост споменика, нагласити његове естетске вредности и кретати се у оквиру могућности коју пружа материјал од којег је споменик саздан.

9 Презентација потпуно порушене грађевине, од које су нађени многобројни архитектонски делови и делови некадашњег каменог клесаног украса, посебно је разматрана. Учесници Саветовања сматрају да би требало наставити разговоре о том питању и донети поводом таквих случајева извесне опште закључке. Вид обнове орнамената на новим архитектонским деловима такође би требало тиме обухватити.

10 Посебну категорију споменика градитељства чине стара сеоска и варошка архитектура, која у односу на друге споменике архитектуре није досад била у довољној мери валоризована, а врло је угрожена развојем савремених насеља. Отуда су нарочито наглашени проблеми везани за њихову даљу егзистенцију и правилно решавање будуће намене, одржавањем и повезивањем са новим што израста у њиховој околини. Због тих околности мора се рачунати са могућношћу таквих промена на њима, да би они могли задовољити потребе савременог живота.

11 У циљу што потпуније валоризације споменика неопходно је успостављање његовог некадашњег историјског оквира уређењем непосредне околине и амбијента.

12 При обнови неопходно је обухватити и ојачање конструктивног склопа како би се повратило поремећена стабилност, а где год је то могуће, превентивним интервенцијама осигурати их против евентуалних оштећења која би могли изазвати тектонски поремећаји и томе слично.

13 Употреба нових материјала и техника при обнови отвара широке могућности, али је при томе од највеће важности да се примењују материјали и методе проверене вредности и да се води рачуна о њиховој компатибилности са старим материјалима и техникама. Због тога је потребно на широкој бази организовати рад на упоредном испитивању материјала и техника од интереса за обнову, поставити одговарајуће норме за њихов квалитет и трајност и објављивати резултате таквих истраживања. О свим материјалима употребљеним на споменицима потребно је водити тачну и прецизну документацију и пратити њихово понашање у току времена, да би се из тога могла извући опште корисна искуства.

14 Учесници Саветовања уочили су да су повезивање, информисање и размена искустава конзерватора у оквиру наше земље недовољни и да је такво стање штетно за даљи развој рада на заштити градитељског наслеђа, па сматрају да би били неопходни чешћи састанци и саветовања на Југословенском нивоу, по могућности са обиласком споменика и директном разменом искустава и гледишта на њима, као и публикавање резултата рада на обнови.

АМАНДМАНИ ЗА ДОПУНЕ ЗАКЉУЧАКА

Обухватити закључцима питање живота зидних слика у новим условима обновљене грађевине и утицај нових материјала, коришћених при обнови градитељског споменика.

Укључити у текст усвојен закључак да је обнова споменика често условљена његовом данашњом друштвеном улогом и новом наменом.

Навести у закључцима да је неопходно одредити режим одржавања споменика с обзиром на све интензивније њихово коришћење у туристичке сврхе.

У закључке Саветовања би требало увести и појам и вредности урбанистичко-амбијенталних целина.

САВЕТОВАЊЕ О ЗАШТИТИ НАРОДНОГ ГРАДИТЕЉСТВА И ЕТНОГРАФСКИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА У СРБИЈИ

У мају месецу 1978. године, одржано је у Београду Саветовање посвећено проблемима очувања народног градитељства, проучавању и заштити етнографских добара и њиховом излагању у музејима, као и питањима стварања етнопаркова у Србији и изградњи зграде за смештај Етнографског музеја у Београду.

Подстрек за организовање саветовања на коме ће се размотрити многобројни нагомилани проблеми везани за заштиту ове врсте споменичког наслеђа, дао је програм рада Скупштине СР Србије, којим је било предвиђено да се у 1978. години размотри Извештај о стању и проблемима заштите споменика народног градитељства и других етнографских добара.

У припреми Саветовања учествовало је неколико установа: Културно-просветна заједница Србије, Републички завод за заштиту споменика културе, Етнографски музеј у Београду, Етнографски институт САНУ, Републичка заједница културе и Републички секретаријат за културу.

За два радна дана (22. и 23. маја) одржано је једанаест реферата:

- Б. Којић, уводно излагање;
- Р. Финдрик, "О народном градитељству у Србији, његовом чувању и заштити";
- Н. Пешић-Максимовић, "Путеви заштите народне материјалне културе";
- Р. Хасанбеговић, "Заштита етнографских добара у Србији";
- Сл. Зечевић, "Проучавање, чување и неговање стваралаштва и обичаја у Србији";
- П. Влаховић, "Истраживачки рад у етнологији, школовање и стручно усавршавање и запошљавање етнолога у Србији";
- Ђ. Симоновић, "Сеоско насеље, прошлост, садашњост, будућност";
- Д. Павловић, "Народна архитектура у просторном планирању и туризму";
- Д. Дрљача, "Могућности и потребе изградње етнопаркова у Србији";
- Н. Пантелић, "Излагање етнографских предмета и збирки" и
- Г. Јованић, "Изградња Етнографског музеја и етнопарка у Београду".

После живе дискусије у којој је истакнуто, да упркос томе што је ова врста споменичког наслеђа дуго била занемарена и потиснута у други план рада завода за заштиту споменика културе, настојањем стручњака - чије је опредељење било ово наслеђе - предузимане су заштитне мере. Међутим, установљено је да то није довољно као и да је у досадашњем раду било о многих пропуста и да нису били задовољени савремени принципи конзерваторског приступа. Истакнуто је такође да број стручњака, и етнолога и архитеката, оспособљених за рад на овој врсти споменичког наслеђа, није довољан и да томе питању треба посветити изузетну пажњу.

Комисија за закључке, припремила је закључке који су усвојени на завршетку радног дела Саветовања.

Усвојени закључци и предлози су били основ извештаја који је припремио Републички секретаријат за културу за Извршно веће Скупштине СР Србије, Скупштину Републичке заједнице културе и Скупштину СР Србије.

У оквиру Саветовања припремљена је изложба фотографија "Народно градитељство у Србији".

За учеснике Саветовања приређене су пројекције филмова о народном градитељству (Последња зима Сипа, А кућа звони ли звони и Цркве брвнаре).

Трећег дана (24. маја) организован је излет у подножје Авале где су учесници имали прилике да разгледају простор намењен изградњи будућег "Етнопарка под Авалом".

Надежда Пешић-Максимовић

МЕЂУНАРОДНО САВЕТОВАЊЕ У УРАНОПОЛИСУ

У Уранополису (Грчка) од 10. до 14. маја 1978. године, одржано је међународно саветовање са темом - LES FORTIFICATIONS DES ENSEMBLES COMMUNAUTAIRES ET RELIGIEUX ISOLE DANS LA CAMPAGNE - у организацији I.B.I. центра (Internationales Burgen Institut).

Састанак је отворио председник I.B.I. центра проф. Др Р. Gazzolla уводним предавањем, осврнувши се на значај одабране теме. Саветовање је конципирано на уобичајени начин; реферати су читани у континуитету, а затим се приступило дискусији, која је у неким случајевима (L. Villena; E. Nyboch) излазила из оквира уобичајене стручне размене мишљења и оригиналним тумачењем неких од проблема отворила нова питања у оквиру основне теме.

Са посебним рефератима учествовали су:

- A. C. Ramelli, Центри у Италији (Италија)
- F. de Aregredo, Утврђене цркве у Португалији (Португалија)
- L. Villena, Упоредна анализа - утврђени манастир - утврђени град (Шпанија)
- F. Epaud, Неколико утврђених манастира на југу Француске (Француска)
- *W. Meyer, Два утврђена манастира у јужној Немачкој (СР Немачка)
- A. Деановић, Типови фортификација на јадранској обали (Југославија)
- С. Мојсиловић, Диспозиција манастира у средњовековној Србији (Југославија)

- Е. Нубош, Рурална утврђена насеља у Грузијској ССР (Италија)
- Н. Муцопулос, Развој утврђених манастира на источној Медитерану (Грчка)
- Г. Димитрокалис, Увод у кастелологију (Грчка)
- Д. Вајакакос, Фортификација и језик (Грчка)
- П. Лазаридис, Конзервација и рестаурација утврђења на Родосу (Грчка)
- П. Апостолу, Термин "castro" код кикладских утврђења (Грчка)
- Н. Колевас, Утврђени манастир из XVII века у региону Клидоиа (Грчка)
- И. Папагелос, Утврђење у луци манастира Каракалу (Грчка)
- Ф. Пецас, Стара утврђења у Македонији (Грчка)
- С. Бојациев, Палеохришћанске утврђене цркве у Бугарској (Бугарска)

Светлана Мојсиловић

САВЈЕТОВАЊЕ О АДИТИВИМА ЗА БЕТОН,
ХИДРОИЗОЛАЦИЈАМА И ТОПЛИНСКИМ
ИЗОЛАЦИЈАМА

Одржано на Плитвицама од 19. до 20. априла 1977. године, организовала је Кемијско-грађевинска индустрија у Карловцу (КГК), која је штампала и материјале са саветовања. Материјали се могу добити бесплатно од КГК. Мада ово саветовање, комерцијалног карактера, није било намењено конзерваторима, неки реферати заслужују нашу пажњу, а нарочито следећи: W. F. Sammege, Повећана топлинска заштита зграда са стајалишта грађевне физике; Z. Hreljac, Хидроизолације и додаци за бетон; H. Schlee, Кемијска изолација зидова од узлазне влаге; V. Fak, Примјена епоксидних смола у грађевинарству.

Михајло Вуњак

V ТРИЕНАЛНИ САСТАНАК КОМИТЕТА
ЗА КОНЗЕРВАЦИЈУ ИКОМ -а
(Међународног савета за музеје)

Одржан је у Загребу од 1. до 8. октобра 1978. године. Овај најзначајнији састанак музејских (и других) конзерватора из целог света, који се сваке треће године окупљају у другој земљи, одржан је по први пут код нас, заслугом и заузимањем нарочито Ђерке Смаилагић, директора Рестаураторског завода Хрватске, која је, са својим сарадницима, и понела на својим плећима највећи терет овог замашног подухвата. Састанци су одржавани у старој градској вијечници на Марковом тргу, а организоване су и многе посете музејима, споменицима културе и установама заштите у Загребу и на територији Хрватске. За преко 400 учесника било је припремљено и унапред умножено 186 саопштења, која су разматрана на састанцима 23. радне групе Комитета, најчешће у по 5 сала истовремено, што је организаторе стављало у велика искушења, а учеснике пред често нерешиве дилеме.

Учешће наших конзерватора било је релативно скромно (56 присутних, највише из Хрватске и Словеније, 7 штампаних реферата), мада у дискусијама повремено и запажено. Велика је штета што ова јединствена прилика за упознавање са колегама из целог света и успостављање контаката није боље искоришћена.

Михајло Вуњак

СЕМИНАР О ОСИГУРАЊУ
ПОВИЈЕСНИХ ГРАЂЕВИНА

Одржан је у Сплиту, од 18. до 21. септембра 1978. године, у оквиру Постдипломског студија "Заштита, и ревитализација градитељског наслеђа" (водителџ Студија: арх. Бруно Милић и Др Томислав Марасовић). Семинар је водио Dr Fritz Wenzel са Универзитета у Karlsruhe (СР Немачка) са групом својих сарадника, који су у серији предавања, богато илустрованих

дијапозитивима, изнела своја искуства у испитивању конзервацији и рестаурацији споменика културе у СР Немачкој, са нарочитим освртом на свремене методе, технике и средства рада. Уз семинар приређена је и изложба конзерваторске документације, а у интересантним дискусијама предавачи су дали и низ допунских објашњења и података. Овом интересантном и корисном семинару присуствовао је, поред студената - постдипломаца, и већи број конзерватора, нарочито из Хрватске. Одржана су следећа предавања: F. Wenzel, Увод у проблеме осигурања; J. Vogeley, Технике и методе испитивања; F. Wenzel, Побољшање темељног тла и темеља; W. Dahmann, "Прошивање" и ињектирање; J. Haller, Преднапрезање; H. Wagwaldski, Торкретирање, R. Pörtner, Санирање сводова и зидова; G. Stiesch, Справе и поступци за санирање; W. Schmidt, Технике санирања у Италији.

Михајло Вуњак

СИМПОЗИЈУМ О РАНОХРИШЋАНСКИМ
МОЗАЦИМА У ЈУГОСЛАВИЈИ

У организацији Завода за заштиту споменика културе, природних реткости и музеја из Битоља, Ранохришћанске секције при Савезу Археолошких друштва Југославије и Археолошког друштва Македоније.

Симпозијум је одржан од 12. до 15. октобра 1978. године у Битољу. Поднети су следећи реферати и саопштења:

Др Гордана Томашевић (Београд), Символика рановизантијских подних мозаика. Стање питања; мр Вера Битракова (Скопље), Една иконографска тема во мозаиците од Македонија; Влада Маленко (Охрид), Нови мозаици у Охриду; Јагода Медер (Загреб), Ранохришћански подни мозаици на источној обали Јадрана; Бојан Ђурић (Љубљана), Модерни стандарди обделева ин публицирања античних мозаикова; проф. Др Блага Алексова (Скопје), Поднете мозаици во Епископската базилика во Стоби и мозаичните подови во епископската базилика во Бургала; проф. Др Јованка Максимовић (Београд), Ранохришћанске традиције на подним мозаицима у средњовековној Србији; Др Људмила Плесничар (Љубљана), Старохришћански мозаици Емоне; Др Борис Илаковац (Задар), Апсидни мозаик старохришћанске базилике у Новаљи; Анте Шоње (Пореч), Нови старохришћански мозаици у Истри; Др Иванка Николајевић (Београд), О неким заједничким декоративним мотивима на подним мозаицима и у скулптури; Др Олга Брукнер (Нови Сад), Резултати Покрајинског завода за заштиту споменика културе

на открићу подних мозаика приликом њихове конзервације у царској палати Сирмијума у Сремској Митровици; Др Маја Паровић-Пешикан (Београд), Комплекс подних мозаика из касноримске виле у Сирмијуму; Др Павле Мијовић (Београд), Подни мозаици у Црној Гори; Пецо Србиновски (Битољ), Подните мозаици во Пелагонија; Иван Боговић, конзерватор (Љубљана), Рестаурирање горњекршћанског мозаика из Емоне; Момчило Петровски, конзерватор (Скопље), Нека запашања о мозаицима, приликом њихове конзервације; Мр Томе Јанакијевић (Битољ), Мозаикот на подот во централниот брод на базиликата кај "Суви ливади" ц. Доленци - Битолско; Мр Никола Христовски (Битољ), Идентификација на некој животни и растенија од представите на подните мозаици во Хераклеја Линкестис; Лазо Гаковски, начинот на конзервацијата на мозаиците во Хераклеја Линкестис.

Гордана Томашевић

СИМПОЗИЈУМ О ИСТРАЖИВАЊИМА И
ПРИМЕНИ САВРЕМЕНИХ ДОСТИГЊУЋА
У НАШЕМ ГРАЂЕВИНАРСТВУ У ОБ-
ЛАСТИ МАТЕРИЈАЛА И КОНСТРУКЦИЈА

Одржан је у Врњачкој Бањи, од 15. до 17. новембра 1978. године, у оквиру XVI Конгреса Савеза југословенских лабораторија за испитивање и истраживање материјала и конструкције (СЈЛ) и уз учешће око 400 стручњака из целе земље. Зборник радова, претходно штампан и достављен учесницима, садржи 103 реферата, у две књиге формата 24 x 17 см на преко 1300 страница. Радови су подељени у следеће области: 1. Истраживања у подручју материјала и њихове примене; 2. Истраживања у области конструкција - теоријска и примењена; 3. Заштита зграда од звука, топлоте, влаге и пожара; 4. Стамбена изградња и становање, и 5. Грађевинско-техничка регулатива. Доста реферата је од интереса и за конзерваторе. Конгрес се врло критички осврнуо на квалитет и асортиман нашег цемента, па је донео закључке којима је циљ да се ситуација у том погледу нормализује (додуше уз повећање цена цемента, које сада нису ни економске ни стимулативне).

Михајло Вуњак

V ИНТЕРНАЦИОНАЛНИ СИМПОЗИЈУМ ФОТОГРАМЕТРИЈЕ ПРИМЕЊЕНЕ У АРХИТЕКТУРИ И КОНЗЕРВАЦИЈИ одржано је од 9. до 12. октобра 1978. године у Шибенику. Организатор Симпозијума је било Друштво инжењера геодезије Југославије.

Првог дана после подне одржане су пројекције дијапозитива и филмова о суседним градовима: Задру, Шибенику, Трогиру и Сплиту. Пројекције су пропраћене коментарима о њиховом историјском, урбанистичком и уметничком развоју.

Другог дана пре подне отворен је Симпозијум и изложба фотограметријских радова. На изложби је приказана фотограметријска обрада планова архитектуре, археологије и зидног сликарства. Једновремено са изложбом, приказали су, неколики познати произвођачи фотограметријске опреме, најсавременије апарате који се препоручују за област заштите споменика културе. По отварању Симпозијума уследила је серија предавања одржаваних пре и после подне, до последњег дана. Већина предавача била је из европских центара који се баве проблемом архитектуре и заштитом споменика културе. Било је изречено много лепих речи о коришћењу фотограметрије у заштити споменика културе, уз напомену да једино висока цена обрађеног материјала спутава њену већу примену. Институције које се дуже времена баве применом фотограметријског снимања препоручују да се, због високих трошкова до коначне обраде снимка, ради на фотограметријском снимању и архивирању снимљеног материјала, а доцније, када се укаже потреба и обезбеде средства, фотографи обраде у потпуности.

Момчило Ђорђевић

I ГОДИШЊИ САСТАНАК АРХЕОЛОШКОГ ДРУШТВА СРБИЈЕ

Састанак је одржан 7. и 8. децембра 1978. године у Новом Пазару. Чланови друштва известили су о раду у протеклој години: Др Никола Тасић, Ископавања у Винчи; Др Војислав Трбуховић, Испитивања неолита у Подрињу; Новак Милошевић, О палеолитским пећинама у Ваљевском подручју; Ратко Катунар, Ископавања на локалитету Змајевац код Смедеревске Паланке; Др Гордана Цветковић-Томашевић, Археолошка сондирања на локалитету "Косанчићев Венац

12-16" у Београду; Др Александрина Цермановић-Кузмановић, Истраживања римске некрополе у Коловрату; Др Милоје Васић, Сондажна ископавања у околини Шапца; мр Марко Поповић, Ископавања средњовековног утврђења Рас-Градина; Др Војислав Јовановић, Истраживања на Пазаришту у Расу, Др Душица Минић, Средњовековни град Сталаћ; Александра Јуришић, Испитивачки радови у Брњацима и мр Димитрије Мадас, Ископавања у Славковици.

Гордана Томашевић

КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ И ДРУШТВЕНА САМОЗАШТИТА

Републички завод за заштиту споменика културе, у сарадњи с представницима заједница свих организација заштите културних добара (завода за заштиту споменика културе, музеја, архива и библиотека) и Музеја кинотеке у Београду, организовао је Саветовање - Културно наслеђе и друштвена самозаштита. Ово саветовање одржано је 15. децембра у Београду, у атријуму Народног музеја. Његов је циљ био да се сагледају, пре свега, све негативне појаве везане за чување културних добара и њихову заштиту које су дуже времена присутне готово у свим нашим срединама и да се укаже на нове основе у заштити културног наслеђа које исходе из одредаба Закона о друштвеној самозаштити и поуздано омогућују неопходан савремен и хуманистички приступ нашој културној баштини, за чију је интегралну заштиту наше социјалистичко и самоуправно друштво задњих година уложило изузетне напоре.

Саветовању је присуствовало преко 120 учесника, представника организација заштите културних добара, скупштина општина, самоуправних интересних заједница културе скупштина општина и Републике, Републичког секретаријата за културу, Републичког секретаријата за образовање и науку, Јавног тужилаштва СР Србије, Секретаријата за унутрашње послове скупштина општина и Републике, друштвено-политичких организација Социјалистичког савеза, Синдиката, Републичке конференције омладине СР Србије, Савеза бораца и др.

Уводни реферат на овом саветовању поднео је Велиша Марковић, секретар Савета за питања заштите уставног поретка Председништва СР Србије. Он је указао на битне карактеристике одредаба постојећег, као и новог Закона о друштвеној самозаштити који је у току израде, његових начела и принципа, заснованим на самоуправном друштвено-политичком систему у нашој земљи, њеном Уставу, одлукама и за-

кључцима X и XI Конгреса СКЈ одредбама Закона о народној одбрани и других позитивних законских прописа. Доследно спровођење Закона о друштвеној самозаштити омогућује да се раније ресорно и рестриктивно старање о заштити културних добара претвори у један нови систем заштите културног наслеђа који ће се заснивати на одговорности свих радних и друштвено-политичких организација, свих грађана, као и свих управних органа месних заједница, скупштина општина и Републике, за очување и одбрану целокупног културног наслеђа. Битна обележја овог система сагледавају се и одредбама Закона о заштити културних добара.

Главни реферат - Културно наслеђе и друштвена самозаштита - саопштио је Јован Секулић, директор Републичког завода за заштиту споменика културе. Истакавши да се раније присутна теза код нас да је културно наслеђе наше Републике изузетно богато и да по обиму и вредности "стоји испред многих земаља у Европи" мора кориговати у смислу реалнијег приступа, наиме да је потребно управо наглашавати да наша културна баштина није тако богата и да нас баш такво њено стање приморава да будемо знатно пажљивији и одговорнији у очувању њеног преосталог дела. Референт је указао на значај одредаба Закона о друштвеној самозаштити у изналажењу нових путева за обезбеђење најповољнијих услова за заштиту, очување, коришћење и пропаганду културних добара, поготово непокретних културних добара од великог и од изузетног значаја. У реферату су саопштени и одређени предлози за реализацију стратегије друштвене самозаштите у области културног наслеђа.

Кореферате о друштвеној самозаштити у области заштите културних добара поднели су Александар Стојковић, представник Заједнице музеја, Гојко Љубоје, представник Заједнице архива, Нада Синдик, представник Заједнице библиотека и Владимир Погачић, представник Музеја кинотеке.

Представник Републичког секретаријата за образовање и науку, др Драгослав Војчић, поднео је реферат - Друштвена самозаштита у васпитно образовном процесу и заштита културних добара.

У дискусији поводом изложених реферата посебно су била запажена и топло поздрављена излагања Милорада Сарића, саветника републичког секретара за унутрашње послове СР Србије и Богољуба Вуковића, заменика јавног тужиоца СР Србије.

Саветовање - Културно наслеђе и друштвена самозаштита - свестрано је осветлило панораму различитих услова и потешкоћа с којима се организације заштите културних добара већ годинама суочавају и сукобљавају. Исто тако на њему су подвучени и позитивни резултати њиховог рада који одавно у земљи и иностранству уживају углед и особита признања. Посебан допринос овог саветовања је у чињеници да

су на њему дате многе целисходне сугестије за успешнију примену одредаба Закона о друштвеној самозаштити за организованију делатност на обезбеђењу свих наших културних вредности.

За успех овог саветовања треба одати признање изванредном вођењу његовог Председништва, на челу са Владимиром Погачићем, директором Музеја кинотеке. Његов изузетно импресиван начин излагања омогућио је бројним учесницима да пажљиво прате цео ток саветовања.

На крају саветовања закључено је да се образује Координациони одбор за друштвену самозаштиту у области заштите културног наслеђа од представника свих организација заштите, као и појединих републичких органа управе и друштвено-политичких организација, који ће припремити и закључке са овог саветовања. Цео материјал са саветовања, заједно са закључцима, биће умножен и достављен свим његовим учесницима.

Радомир Николић

САВЕТОВАЊЕ О АКТУЕЛНИМ ПИТАЊИМА
УНАПРЕЂИВАЊА, ЗАШТИТЕ И КОРИШЋЕЊА
КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Секција Савезне конференције ССРНЈ за образовање, науку и културу у сарадњи са Савезним комитетом за науку и културу и Комисијом СИБ-а за координацију рада република и покрајина на примени конвенција о заштити културних добара, организовала је 8. и 9. маја 1978. године у Херцег Новом ово саветовање. Његова сврха била је да се критички сагледа стање у овој области културе и да се утврде ставови који би били заједничка основа дугогодишњег рада свих самоуправних субјеката који могу допринети унапређивању заштите и коришћењу културних добара.

У раду Саветовања суделовало је око 80 учесника из друштвено-политичких организација и заједница, самоуправних интересних заједница и организација заштите културних добара. Поднето је 18 кореферата и саопштења, а у расправи је учествовало 30 дискутаната.

Донети су закључци који се заснивају на поставкама реферата, саопштења, расправа и на актуелним друштвеним потребама и захтевима. У закључцима се

истиче да демократизација делатности заштите може да се успешно остварује уколико се у пракси буде стално развијала друштвена акција. Питања унапређивања заштите и коришћења културних добара, како се даље наводи, не тичу се само уских стручних кругова. Она су ствар најшире друштвене заједнице од организација удруженог рада и месне заједнице до општине, републике и федерације, које ће свој непосредан интерес у унапређивању ове области усклађивати и координирати у оквиру ССРЈ као најширег фронта самоуправних социјалистичких снага.

У закључцима се посебно истиче да у наредном периоду треба интензивирати процес интегрисања делатности заштите у целину културних токова као и културне делатности са осталим сферама друштвеног рада и живота. У реализацији ових настојања треба заштиту културних добара укључивати у текуће и дугорочне планове и политику економског, комуналног, туристичког, урбанистичког и просторног и других видова развоја ужих и ширих друштвено-политичких заједница. У развијању друштвеног договорања и усклађивања културних потреба и материјалних могућности друштва, с једне, и програма делатности заштите, с друге стране, леже могућности за проширење материјалне базе и учвршћивања извора финансирања као и појачања процеса остваривања слободне размене рада. С обзиром да су културна добра од најширег националног и друштвеног интереса и да она представљају спону зближавања народа и народности, потребно је у њиховој заштити продубљивати међурејубличко-покрајинску сарадњу и развијати ефикасније систем заштите и коришћења културних добара, примењујући принцип социјалистичке солидарности. Такође је нужна солидарност у заштити и коришћењу културних добара на међународном плану коју треба неговати и развијати у складу са начелима међународне политике наше земље.

У закључцима доминирају ставови који се односе на потребу свестраније информисаности друштвене јавности о заштити културних добара, на укључивање културних добара у целовит систем друштвене самозаштите, на интеграцију научне мисли у вредновању културних добара у коришћењу научних и техничких достигнућа у непосредној заштити културне баштине.

Саветовање је указало на дефицитарност кадрова у појединим струкама на пословима заштите, на постојање одговарајућих облика образовања и стручног усавшавања и на потребу мултидисциплинарног научног приступа комплексној проблематици заштите и коришћења културних добара, као и на процес усаглашавања теоретских и методолошких принципа којима ће се осигурати адекватан прилаз валоризацији културних добара у складу са савременим научним и друштвеним искуствима. Предлажу се конкретна решења и дају одређене сугестије за разрешавање ових питања.

Посебно су значајни ставови у закључцима који се односе на примену и спровођење међународних конвенција, препорука и резолуција из области заштите културних добара које је прихватила и ратификовала Југославија. У том смислу се истиче неопходност развијања одговарајућег облика друштвеног договорања и самоуправног споразумевања којим би се регулисала практична и оперативна питања повезана са јединственом применом суштине ових међународних докумената у свим републикама и покрајинама. Наглашава се неопходност утврђивања јединствених критеријума и методолошке основе на темељу којих ће се извршити попис покретних и непокретних културних добара која подлежу општој заштити по Хашкој конвенцији. Исто тако се с пажњом указује на посебне критеријуме и методолошки поступак према којима ће се предложити културна добра наше земље за упис у међународни регистар културних добара под специјалном заштитом, Списак светске природне и културне баштине и Списак светске природне и културне баштине у опасности. Ово би били елементи посебног друштвеног договора република и покрајина за чије ће се доношење заложити ССРЈ.

На овом скупу је дата подршка предлогу да се у свим републикама и покрајинама оствари иницијатива за оснивање друштвених тела која ће подстицати, усмеравати и координирати рад свих друштвених субјеката у чијој су функцији и делокругу послови истраживања, заштите, презентације и ревитализације културних добара.

Радомир Станић

Научни скуп са темом "НОВА ИСТОРИЈСКА И АРХЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА СРЕДЊОВЕКОВНОГ БЕОГРАДА И СРБИЈЕ" одржан је 22. и 23. новембра 1978. године у Београду у организацији Народног музеја у Београду и Музеја града Београда.

